

Normele privind competențele profesionale ale psihologilor cu drept de liberă practică, din 11.01.2019

Modificări (...), Referințe (1)

În vigoare de la 05 martie 2019

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 173 din 05 martie 2019. Formă aplicabilă la **11 martie 2019**.

Art. 1. - (1) În acord cu literatura de specialitate în domeniu, competențele profesionale pot fi definite în două sensuri, de atribuții sau activități care revin unei persoane ca urmare a unui rol sau statut sau de sumă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor care contribuie la capacitatea unei persoane de a-și îndeplini eficient rolul. În sensul prezentelor norme, competența profesională reprezintă capacitatea de a realiza activitățile profesionale cerute potrivit specialității atestate, la nivelul treptei de atestare obținute.

(2) Competențele profesionale ale psihologilor se stabilesc de către Colegiul Psihologilor din România (CPR), fiind obligatorii în recunoașterea și certificarea atribuțiilor psihologilor din România.

(3) Competențele psihologilor sunt dezvoltate prin intermediul educației și formării profesionale a psihologilor, organizate conform prezentelor norme, precum și prin intermediul experienței profesionale relevante.

Art. 2. - (1) Competențele profesionale ale psihologilor sunt împărțite după cum urmează:

a) competențe profesionale transversale;

b) competențe profesionale de specialitate, care la rândul lor sunt: specifice, definind o anumită specializare din cadrul psihologiei, și generale, referindu-se la: competențe psihologice care pot fi accesate și de profesioniști care nu sunt licențiați în psihologie - exemplificativ, psihoterapia și terapia ocupațională sau la specializări aflate în strânsă interacțiune cu psihologia, fără însă a constitui o specializare psihologică exclusivă - exemplificativ, psihopedagogie specială și/sau la un cumul de competențe specifice care nu constituie însă o specializare suficient de largă și/sau independentă pe piața muncii - exemplificativ, psihologie judiciară.

(2) Specialitățile psihologice se definesc prin competențele de specialitate pe care le subsumează, și nu prin locul de muncă. În această logică, specialitățile și competențele cuprinse în cadrul acestora trebuie să fie suficient de largi pentru a permite o prezență activă și sustenabilă pe piața muncii, dar suficient de specifice pentru a delimita o expertiză cât mai omogenă și coerentă.

Art. 3. - (1) Competențele profesionale transversale reprezintă domeniul competențelor comune ale psihologilor de a exercita anumite atribuții cu caracter general în profesie. Competențele profesionale transversale constau în capacitatea comună dovedită a psihologilor atestați de a selecta, a combina și a utiliza adecvat cunoștințele, abilitățile, valorile și atitudinile obținute în procesul de învățare, în vederea rezolvării cu succes a unor categorii de situații profesionale nespecializate, circumscrise profesiei de psiholog, în condiții de eficacitate și eficiență.

(2) Competențele profesionale transversale conțin și acele capacități care transcend unui anumit domeniu, având o natură transdisciplinară. Acestea constau în abilități de lucru în echipă, abilități de comunicare orală și scrisă în limba maternă sau într-o limbă străină, precum și utilizarea tehnologiei. Competențele profesionale transversale conțin capacitățile de rezolvare a problemelor și luarea deciziilor, recunoașterea și respectul diversității și multiculturalității, autonomia învățării, inițiativă și spirit antreprenorial, deschiderea

către învățarea pe tot parcursul vieții, respectarea și dezvoltarea valorilor și eticii profesionale, potrivit standardelor de formare profesională.

Art. 4. - (1) Competențele profesionale de specialitate reprezintă competențele psihologilor atestați într-o specialitate profesională, care constau în capacitatea psihologului, potrivit cunoștințelor acumulate în formarea profesională, de a exercita anumite atribuții de specialitate în profesia de psiholog.

(2) Competențele profesionale de specialitate conțin și capacitățile transdisciplinare, constând în abilități de lucru într-o echipă interdisciplinară, abilități de comunicare orală și scrisă, specifice unei specialități profesionale, precum și utilizarea tehnologiei, a informației și comunicării specifice, cu aplicabilitate într-o anumită specialitate profesională.

(3) Competențele profesionale de specialitate rămân valabile pentru tot parcursul profesional al psihologului, indiferent de nivelul/treapta de atestare, fără a mai fi necesară reluarea acestora la trecerea într-un nivel superior de specializare.

Art. 5. - (1) Prezentele norme conțin descrierea sintetică a competențelor profesionale, transversale și de specialitate care sunt conferite prin atestarea dreptului de liberă practică în fiecare specialitate psihologică.

(2) Orice psiholog deține atât competențe profesionale transversale, cât și competențe profesionale de specialitate, potrivit specialităților profesionale, în raport cu treptele de atestare.

(3) În completarea prezentelor norme, comitetul director va realiza descrierea amănunțită și prezentarea detaliată a conținutului competențelor profesiei de psiholog, din perspectiva de sumă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor care contribuie la capacitatea unui psiholog de a-și îndeplini eficient rolul.

Art. 6. - Competențele profesionale transversale sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant are următoarele competențe:

- a)** utilizarea titlului și parafei de psiholog, a atestatului de liberă practică ca practicant, a codului personal și a calității de membru al Colegiului Psihologilor din România;
- b)** înființarea formelor de exercitare a profesiei, în condițiile supervizării profesionale, sau încheierea contractelor individuale de muncă având ca obiect prestarea serviciilor psihologice;
- c)** participarea la formarea profesională specifică profesiei de psiholog în specialitatea menționată în atestatul de liberă practică obținut;
- d)** achiziția și utilizarea metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică în specialitatea menționată pe atestatul de liberă practică, în mod independent, în condițiile supervizării profesionale;
- e)** eliberarea avizelor și rapoartelor psihologice, a concluziilor ședințelor de consiliere psihologică sau psihoterapie, intervenția psihologică, stabilirea psihodiagnosticului specific și înaintarea recomandărilor în specialitatea menționată pe atestatul de liberă practică, după caz, în mod independent, în condițiile supervizării profesionale;
- f)** desfășurarea activităților prevăzute de art. 5 din Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, cu modificările ulterioare, în limita competențelor profesionale de specialitate și a specialităților profesionale atestate;
- g)** exercitarea dreptului de vot în procedurile de alegeri ale forurilor de conducere, organizate la nivelul filialei teritoriale;
- h)** înțelegerea și utilizarea informată a rezultatelor cercetării pentru îmbunătățirea practicii profesionale; implicarea în activități de cercetare, participare la proiectarea cercetării, culegerea datelor, analiza rezultatelor sub coordonarea unui psiholog ce deține titlul de doctor în Psihologie, în domeniul de specializare în care se derulează cercetarea;

- i) participarea la proiecte de cercetare, participare la culegerea, procesarea și analiza datelor, în conformitate cu exigențele impuse de coordonatori;
- j) cunoașterea și aplicarea normelor deontologice, reflecția etică în situații problematice;
- k) gestiune financiară și administrativă: gestionarea serviciilor prestate ținând seama de aspectele legale, financiare, de personal, portofoliu de clienți etc.;
- l) dezvoltare profesională continuă: actualizarea constantă a cunoștințelor în domeniul de specialitate, în acord cu evoluția domeniului științific, și menținerea relațiilor profesionale cu alți profesioniști și organisme profesionale și științifice relevante.

2. Nivel II - psiholog specialist

Psihologul specialist are toate competențele psihologului practicant plus următoarele competențe:

- a) înființarea formelor de exercitare a profesiei, în condițiile autonomiei profesionale;
- b) desfășurarea activităților de formare profesională aparținând specialității profesionale, în cadrul unor programe acreditate de Colegiul Psihologilor din România;
- c) supervizarea activității profesionale a psihologilor practicanți, cu condiția înscrierii în registrul supervizorilor;
- d) participarea, pe bază de mandat, în comisii de control profesional;
- e) participarea la proiecte și rețele de cercetare, participare la proiectarea cercetării, culegerea datelor, analiza rezultatelor în conformitate cu exigențele impuse de coordonatori;
- f) organizarea de evenimente de diseminare a informației științifice și profesionale;
- g) exercitarea dreptului de vot în procedurile de alegeri ale forurilor de conducere, organizate la nivelul filialei teritoriale și la nivel național, putând candida pentru îndeplinirea funcției de membru în Convenția Națională a Colegiului Psihologilor din România, de membru și președinte în comitetul filialei teritoriale din care face parte și pentru funcția de membru în forurile de conducere naționale, în condițiile hotărârii comitetului director al Colegiului Psihologilor din România;
- h) participarea la dezvoltarea de noi produse și servicii, instrumente de evaluare psihologică și/sau programe de intervenție în domeniul de specializare deținut.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal are toate competențele psihologului specialist plus următoarele competențe:

- a) dezvoltarea de noi produse și servicii, conceperea de instrumente de evaluare psihologică și/sau programe de intervenție în domeniul de specializare deținut;
- b) inițierea și dezvoltarea de evenimente de diseminare a informației științifice și profesionale;
- c) participarea, pe bază de mandat, în comisii de lucru, comisii de control profesional sau foruri de reprezentare a profesiei de psiholog și a activităților sau serviciilor psihologice;
- d) exercitarea dreptului de vot în procedurile de alegeri ale forurilor de conducere, organizate la nivelul filialei teritoriale și la nivel național, putând candida pentru îndeplinirea funcției de membru în Convenția Națională a Colegiului Psihologilor din România, de membru în comitetul filialei teritoriale din care face parte și pentru funcția de membru în forurile de conducere naționale, în condițiile hotărârii Comitetului director al Colegiului Psihologilor din România;
- e) supervizare și mentorat pentru psihologii practicanți și specialiști.

Art. 7. - Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea psihologie clinică sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant în specialitatea psihologie clinică are următoarele competențe specifice:

- a) evaluare psihologică clinică: evaluare psihologică cu referire la factorii psihologici implicați/relevanți

pentru sănătate și boală, la copii și adulți, cu relevanță pentru individ, cuplu, familie, grup/organizație - exemplificativ, identificarea factorilor psihologici implicați în sănătate, dezvoltare și tulburare/boală mintală, handicap/dizabilități, evaluarea psihologică clinică a copiilor cu cerințe educaționale speciale - CES, tulburări de neurodezvoltare, contribuții la validarea unor metodologii și instrumente de evaluare psihologică clinică, acordarea de feedback oral persoanelor în urma evaluării psihologice, redactarea de rapoarte scrise de evaluare psihologică clinică. Cunoștințe: psihologie clinică, psihopatologie și psihiatrie, evaluare și testare psihologică, psihometrie, instrumente de evaluare psihologică clinică, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, utilizarea testelor psihologice, aplicarea principiilor și standardelor etice în evaluarea psihologică, ascultare activă, abilități de intervievator, manifestarea unei atitudini empaticе, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști;

b) intervenție psihologică clinică și consiliere primară, pentru modificarea factorilor psihologici cu relevanță pentru sănătate și boală, în cazul copiilor și adulților, administrate individual, în cuplu, familie sau grup - exemplificativ: autocunoaștere/optimizare/dezvoltare personală/psihologie pozitivă/coaching psihologic, promovarea sănătății și prevenirea patologiei, intervenții paliative, asistență psihologică clinică a copiilor cu CES, participarea la validarea metodelor de asistență psihologică clinică, participare în implementarea de proiecte în consiliere psihologică/sănătate individuală și de grup. Cunoștințe: psihologie clinică, psihopatologie și psihiatrie, consiliere psihologică și psihoterapie, evaluare psihologică clinică, psihologia dezvoltării, psihologia sănătății, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana asistată, aplicarea principiilor și standardelor etice în consiliere și psihoterapie, ascultare activă, manifestarea unei atitudini empaticе, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști, utilizarea tehnicilor de psihoterapie și consiliere psihologică, aplicarea unei paradigme științifice în consilierea psihologică.

2. Nivel II - psiholog specialist

Psihologul specialist are toate competențele psihologului practicant, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică clinică: realizarea expertizelor psihologice judiciare și extrajudiciare pentru instanțele de fond, realizarea evaluărilor neuropsihologice clinice, identificarea factorilor psihologici implicați în sarcină sau adopție, plasament, adicții, mediul instituțional sau penitenciar, participare la dezvoltarea și validarea instrumentelor de evaluare psihologică clinică;

b) intervenție psihologică clinică și consiliere primară, inclusiv consiliere psihologică/tehnici psihoterapeutice de scurtă durată asociate unei școli de consiliere/psihoterapie tradițională, în cazurile legate de sarcină, protecția socială și a copilului, tulburări din spectrul autist, tulburări de neurodezvoltare, adicții, asistență psihologică a victimei și agresorului, mediul instituțional sau penitenciar, justiție, participarea la dezvoltarea și validarea metodelor de asistență psihologică clinică, participarea la dezvoltarea și implementarea de proiecte în consiliere psihologică/sănătate individuală și de grup.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal are toate competențele psihologului specialist, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică clinică: evaluare psihologică pentru părțile implicate în orice fel de proces judiciar, organizarea unor studii clinice controlate pentru stabilirea factorilor etiopatogenetici implicați în boală și nivelul de aderență la tratamentul medical, elaborarea de metode și instrumente de evaluare psihologică, evaluarea impactului unor evenimente traumatizante majore și al nivelului de discernământ, dezvoltarea și validarea instrumentelor de evaluare psihologică clinică, orice altă activitate de evaluare psihologică clinică care nu a fost cuprinsă în competențele celorlalte trepte de specializare;

b) intervenție psihologică clinică și consiliere primară: asistență și intervenție psihologică pentru părțile implicate în orice fel de proces judiciar, elaborarea de metode și instrumente de lucru și intervenție, dezvoltarea și validarea metodelor de asistență psihologică clinică, dezvoltarea și implementarea de proiecte în consiliere psihologică/sănătate individuală și de grup.

Art. 8. - Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea psihoterapie sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant în specialitatea psihoterapie are următoarele competențe profesionale de specialitate:

a) evaluarea psihologică și conceptualizarea clinică a cazurilor din perspectiva modelelor clinice generale: evaluare psihologică cu referire la factorii psihologici implicați/relevanți pentru sănătate și boală, la copii și adulți, cu relevanță pentru individ, cuplu sau familie, după caz, acordarea de feedback oral persoanelor în urma evaluării psihologice, redactarea de rapoarte scrise de evaluare psihologică clinică. Cunoștințe: psihologie clinică, psihopatologie și psihiatrie, evaluare psihologică clinică, instrumente de evaluare psihologică clinică, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, utilizarea testelor psihologice, aplicarea principiilor și standardelor etice în evaluarea psihologică, ascultare activă, abilități de intervievator, manifestarea unei atitudini empaticе, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști;

b) intervenția psihologică specifică unei abordări psihoterapeutice (psihoterapie) - intervenția psihologică prin care se modifică mecanismele psihologice implicate în sănătate, dezvoltare și tulburare/boală mintală, autocunoaștere și dezvoltare personală, controlul factorilor psihologici implicați în sănătate și boală, prevenirea patologiei, participarea la validarea metodelor și tehnicilor de psihoterapie/asistență psihologică clinică, participare în implementarea de proiecte în consiliere psihologică/psihoterapie și sănătate individuală și de grup. Cunoștințe: consiliere psihologică și psihoterapie, psihologia dezvoltării, psihologia sănătății, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, ascultare activă, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști, utilizarea tehnicilor de psihoterapie și consiliere psihologică, aplicarea unei paradigme științifice în consilierea psihologică;

c) psihoterapia individuală, de cuplu și de grup, a copilului, familiei și adultului, cu aplicație generală, pentru promovarea și optimizarea sănătății și dezvoltării umane, în cadrul unei abordări psihoterapeutice. Cunoștințe: psihologie clinică, psihopatologie și psihiatrie, consiliere psihologică și psihoterapie, evaluare psihologică clinică, psihologia dezvoltării, psihologia sănătății, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, aplicarea principiilor și standardelor etice în consiliere și psihoterapie, ascultare activă, manifestarea unei atitudini empaticе, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști, utilizarea tehnicilor de psihoterapie și consiliere psihologică, aplicarea unei paradigme științifice în consilierea psihologică.

2. Nivel II - psiholog specialist

Psihologul specialist are toate competențele psihologului practicant, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluarea psihologică și conceptualizarea clinică a cazurilor din perspectiva modelelor clinice generale și a formei de psihoterapie practicate;

b) psihoterapie: individuală, de cuplu și de grup, a copilului, familiei și adultului, inclusiv în genetică, sarcină, educație, protecția socială și a copilului, tulburări din spectrul autist, traumă, adicții, asistență psihologică a victimei și agresorului, intervenții paliative, mediul instituțional sau penitenciar, justiție, promovarea și optimizarea sănătății, participarea la construcția și validarea metodelor și tehnicilor de

psihoterapie/asistență psihologică clinică, participarea la dezvoltarea și implementarea de proiecte în consiliere psihologică/psihoterapie și sănătate individuală și de grup.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal are toate competențele psihologului specialist, la care se adaugă următoarea competență: psihoterapie - construcția și validarea metodelor și tehnicilor de psihoterapie/asistență psihologică clinică, dezvoltarea și implementarea de proiecte în consiliere psihologică/psihoterapie și sănătate individuală și de grup.

Art. 9. - Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea consiliere psihologică sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant în specialitatea consiliere psihologică are următoarele competențe de specialitate:

a) evaluarea psihologică și conceptualizarea clinică a cazurilor din perspectiva modelelor clinice generale și a formei de psihoterapie practicate: evaluare psihologică cu referire la factorii psihologici implicați/relevanți pentru sănătate și boală, la copii și adulți, cu relevanță pentru individ, cuplu sau familie, după caz, acordarea de feedback oral persoanelor în urma evaluării psihologice, redactarea de rapoarte scrise de evaluare psihologică clinică. Cunoștințe: psihologie clinică, psihopatologie și psihiatrie, evaluare psihologică clinică, instrumente de evaluare psihologică clinică, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, utilizarea instrumentelor de evaluare psihologică clinică, aplicarea principiilor și standardelor etice în evaluarea psihologică, ascultare activă, abilități de interviewer, manifestarea unei atitudini empatică, lucrul în echipe multidisciplinare;

b) intervenție psihologică clinică și consiliere psihologică, inclusiv consiliere psihologică asociată unei școli tradiționale și psihoterapii scurte, pentru modificarea factorilor psihologici cu relevanță pentru sănătate și boală, spre exemplu - autocunoaștere, optimizare/dezvoltare personală (psihologie pozitivă/coaching psihologic), promovarea sănătății și prevenirea patologiei. Cunoștințe: psihologie clinică, psihopatologie și psihiatrie, consiliere psihologică și psihoterapie, evaluare psihologică clinică, psihologia dezvoltării, psihologia sănătății, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, aplicarea principiilor și standardelor etice în consiliere și psihoterapie, ascultare activă, manifestarea unei atitudini empatică, lucrul în echipe multidisciplinare, utilizarea tehnicilor de psihoterapie și consiliere psihologică, aplicarea unei paradigme științifice în consilierea psihologică.

2. Nivel II - psiholog specialist

Psihologul specialist are toate competențele psihologului practicant, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluarea psihologică și conceptualizarea clinică a cazurilor din perspectiva modelelor clinice generale și a formei de consiliere practicate;

b) intervenție psihologică clinică și consilierea psihologică, aplicații inclusiv în genetică (consiliere genetică), sarcină, educație, protecția socială și a copilului, tulburări din spectrul autist, traumă, adicții, asistență psihologică a victimei și agresorului, intervenții paliative, mediul instituțional sau penitenciar, justiție, a adultului, familiei sau copilului; asistență psihologică clinică a copiilor cu CES;

c) intervenție psihologică clinică specifică unei abordări psihoterapeutice - intervenție psihologică prin care se urmărește modificarea mecanismelor psihologice implicate în sănătate, dezvoltare și tulburare/boală mintală, autocunoaștere și dezvoltare personală, controlul factorilor psihologici implicați în sănătate și boală, prevenirea patologiei. Cunoștințe: consiliere psihologică și psihoterapie, psihologia dezvoltării, psihologia sănătății, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, ascultare activă, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști, utilizarea tehnicilor de

psihoterapie și consiliere psihologică, aplicarea unei paradigme științifice în consilierea psihologică.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal are toate competențele psihologului specialist, la care se adaugă următoarele competențe: intervenție psihologică clinică specifică unei abordări psihoterapeutice, participarea la construcția, etalonarea și validarea metodelor și tehnicilor de psihoterapie/asistență psihologică clinică, dezvoltarea și implementarea de proiecte în consiliere psihologică și promovare a sănătății.

Art. 10. - Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea psihologia muncii și organizațională sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant în specialitatea psihologia muncii și organizațională are competențe de specialitate în ceea ce privește evaluarea psihologică și diagnoza la nivel de post, individual și de grup, după cum urmează, sub supervizare: evaluarea contextului muncii - realizează analiza psihologică a muncii și elaborează fișe de post, în funcție de caracteristicile contextului organizațional; evaluarea indivizilor - realizează psihodiagnostic individual în vederea angajării, autorizării/menținerii în funcție sau la solicitarea instituțiilor abilitate, conform legislației în vigoare; evaluarea grupurilor - să realizeze evaluarea psihologică a grupurilor, respectiv diagnoza percepțiilor și construcțiilor mentale tipice pentru membrii unui grup și diagnoza diferențelor intergrupale; evaluarea sistemelor - capacitatea psihologului de a evalua sisteme, procese, proceduri, politici - exemplificativ: sistemul de selecție dintr-o organizație; acordarea feedbackului - oferă feedback oral unei persoane/unui grup examinat(e) în urma evaluării psihologice; redactarea de rapoarte - redactarea unui raport scris referitor la evaluarea psihologică individuală/de grup. Cunoștințe: legislația specifică în vigoare, principiile și procedurile de efectuare a evaluării psihologice în psihologia muncii și organizațională, criterii științifice în alegerea și utilizarea instrumentelor de evaluare în organizații, instrumentele/tehnicile specifice evaluării în organizații, ghidul de bune practici din domeniu. Abilități: selectarea instrumentelor adecvate obiectivelor evaluării, configurarea fișei de evaluare psihologică, colectarea și analiza riguroasă a informațiilor, ținând seama de factorii de influență relevanți, coroborarea și interpretarea datelor test/nontest obținute în urma evaluării, formularea unui diagnostic psihologic și a eventualelor recomandări de intervenție specifică, feedback oral și/sau scris, procedee de realizare a evidențelor/arhivare.

2. Nivel II - psiholog specialist

Psihologul specialist are toate competențele psihologului practicant, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică și diagnoză la nivel de post, individual și de grup: în plus, evaluarea complexă a contextului muncii, ce presupune și o diagnoză a caracteristicilor locului de muncă în aspecte precum siguranța, sănătatea, erorile umane, volumul de muncă; evaluarea complexă a indivizilor, ce presupune și evaluarea legată de promovare sau dezvoltare profesională, orientare vocațională; evaluarea grupurilor; evaluarea sistemelor; dezvoltarea și testarea unui produs specific - să dezvolte și să verifice validitatea unui instrument de evaluare psihologică; acordarea feedbackului; redactarea de rapoarte - redactează un raport la produsul testat. Cunoștințe: legislația specifică în vigoare, principiile și procedurile de efectuare a evaluării psihologice în psihologia muncii și organizațională, criterii științifice în alegerea și utilizarea instrumentelor de evaluare în organizații, instrumentele/tehnicile specifice evaluării în organizații, ghidul de bune practici din domeniu. Abilități: selectarea instrumentelor adecvate obiectivelor evaluării, configurarea fișei de evaluare psihologică, colectarea și analiza riguroasă a informațiilor, ținând seama de factorii de influență relevanți, coroborarea și interpretarea datelor test/nontest obținute în urma evaluării, formularea unui diagnostic psihologic și a eventualelor recomandări de intervenție specifică, feedback oral și/sau scris,

procedee de realizare a evidențelor/arhivare;

b) intervenție indirectă - consiliază, instruește și susține angajații, managerii sau membrii sindicatului în aspecte legate de volumul de muncă, managementul stresului, activități de resurse umane. Cunoștințe: noțiuni de bază în consiliere/principii și proceduri de realizare a consilierii, predictorii ai performanței și satisfacției în muncă - aptitudini, personalitate, atitudini, comportamente, stilul de viață, elemente de psihologia stresului, mecanismele de adaptare la situațiile stresante. Abilități: aplică strategii adecvate pentru reglarea comportamentului deficitar în organizații, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul intervenției;

c) lucrul pe proiect/produs: dezvoltarea și testarea unui produs specific - să dezvolte și să verifice validitatea unui instrument de evaluare psihologică; dezvoltarea și testarea unui produs specific - să dezvolte și să verifice validitatea și utilitatea unui produs de diagnoză organizațională, la nivel de post, individual sau de grup; implementarea și evaluarea unui produs specific - capacitatea psihologului de a implementa sisteme funcționale la nivel individual, de grup sau organizațional, cum ar fi sisteme de evaluare sau monitorizare a performanțelor, precum și de a evalua utilitatea lor. Cunoștințe: noțiuni de bază în diagnoza nivelelor organizaționale vizate, principii și proceduri de realizare a diagnozei specifice diferitelor nivele organizaționale, elemente de psihologia stresului ocupațional, mecanismele de adaptare la situațiile stresante. Abilități: desfășoară diagnoze cu impact asupra dimensiunilor organizaționale, organizează/participă în echipă la intervenții cu impact pentru nivelele vizate în organizații, aplică strategii adecvate pentru reglarea atitudinilor și comportamentului deficitar/disfuncțional în organizații, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul intervenției.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal are toate competențele psihologului specialist, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică și diagnoză la nivel de post, individual și de grup: evaluarea complexă a contextului muncii; evaluarea complexă a indivizilor; evaluarea grupurilor; evaluarea sistemelor; acordarea feedbackului; redactarea de rapoarte. Cunoștințe: legislația specifică în vigoare, principiile și procedurile de efectuare a evaluării psihologice în psihologia muncii și organizațională, criteriile științifice în alegerea și utilizarea instrumentelor de evaluare în organizații, instrumentele/tehnicele specifice evaluării în organizații, ghidul de bune practici din domeniu. Abilități: selectarea instrumentelor adecvate obiectivelor evaluării, configurarea fișei de evaluare psihologică, colectarea și analiza riguroasă a informațiilor, ținând seama de factorii de influență relevanți, coroborarea și interpretarea datelor test/nontest obținute în urma evaluării, formularea unui diagnostic psihologic și a eventualelor recomandări de intervenție specifică, feedback oral și/sau scris, procedee de realizare a evidențelor/arhivare;

b) intervenție psihologică organizațională: intervenție directă la nivel individual, de grup și contextual - capacitatea psihologului de a dezvolta persoanele sau grupurile cu care vine în contact și de le ajuta să își îmbunătățească performanța și viața la locul de muncă, precum și de a modifica variabilele de context; intervenție indirectă - consiliază, instruește și susține angajații, managerii sau membrii sindicatului în aspecte legate de volumul de muncă, managementul stresului, activități de resurse umane. Cunoștințe: noțiuni de bază în consiliere, principii și proceduri de realizare a consilierii în vederea dezvoltării abilităților angajaților, noțiuni de managementul stresului, al timpului, dezvoltare personală și profesională, politici și proceduri organizaționale, elemente de psihologia stresului ocupațional, mecanismele de adaptare la situațiile stresante. Abilități: aplică strategii adecvate pentru reglarea comportamentului deficitar în organizații, dezvoltarea unor noi abilități și cunoștințe ale angajaților în vederea unei mai bune adaptări, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul intervenției;

c) lucrul pe proiect/produs: dezvoltarea și testarea unui produs specific - în plus, să dezvolte și să verifice validitatea și utilitatea unui produs de intervenție la nivel de post, individual sau de grup; implementarea și evaluarea unui produs specific - în plus, capacitatea psihologului de a implementa intervenții funcționale la nivel individual, de grup sau organizațional, cum ar fi traininguri de managementul stresului, precum și testarea eficacității acestora. Cunoștințe: noțiuni de bază în intervenție organizațională la diferite nivele, principii și proceduri de realizare a intervențiilor la diferite nivele organizaționale, elemente de psihologia stresului ocupațional, mecanismele de adaptare la situațiile stresante. Abilități: desfășoară intervenții cu impact pentru angajați dar și asupra dimensiunilor organizaționale, organizează/participă în echipă la intervenții cu impact pentru organizații, aplică strategii adecvate pentru reglarea atitudinilor și comportamentului disfuncțional în organizații, dar și pentru dezvoltarea unor noi atitudini, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul intervenției.

Art. 11. - Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea psihologia transporturilor sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant în specialitatea psihologia transporturilor are următoarele competențe specifice:

a) evaluare psihologică - demersul de cunoaștere, prin mijloace de investigare specifice, a configurației factorilor psihologici implicați în activitatea de conducere a vehiculelor și stabilirea profilului aptitudinal individual, în scopul identificării cazurilor care prezintă riscuri pentru propria persoană sau pentru ceilalți participanți la trafic. Implică utilizarea instrumentelor de evaluare psihologică: observație/anamneză/interviu/teste, adecvate scopului pentru care se face evaluarea. Implică formularea unui diagnostic psihologic pe baza rezultatelor și formularea de avize/recomandări. Psihologul practicant apelează la această competență în regim de supervizare, efectuând evaluări psihologice, fără drept de reexaminare, pentru: obținerea categoriilor de permis auto A, B. Cunoștințe: legislația specifică în vigoare, principiile și procedurile de efectuare a evaluării psihologice în transporturi, criteriile științifice în alegerea și utilizarea instrumentelor de evaluare în transporturi, instrumentele/tehnicele specifice evaluării în transporturi, ghidul de bune practici din domeniu. Abilități: selectarea instrumentelor adecvate obiectivelor evaluării, configurarea fișei de evaluare psihologică, colectarea și analiza riguroasă a informațiilor, ținând seama de factorii de influență relevanți, coroborarea și interpretarea datelor test/nontest obținute în urma evaluării, formularea unui diagnostic psihologic și a eventualelor recomandări de intervenție specifică, feedback oral și/sau scris, procedee de realizare e evidențelor/arhivare;

b) intervenție/consiliere specifică securității traficului - orientarea clientului spre un algoritm de intervenții în sensul minimizării comportamentului periculos/disfuncțional în trafic. Include planificarea intervențiilor - elaborarea unui plan pertinent pentru atingerea obiectivelor propuse prin serviciul solicitat: autocunoaștere în vederea minimizării dificultăților în parcurgerea programului de formare, a determinării modalităților de compensare a eventualelor aspecte deficitare din profilul aptitudinal, elemente de conduită preventivă/defensivă, instruire privind percepția și asumarea riscului, a controlului comportamental perceput și controlului emoțional, intervenții orientate spre schimbarea intențiilor comportamentale. Include evaluarea serviciului propus - evaluarea serviciului în ceea ce privește utilitatea, satisfacția clientului, costurile, ținând seama de contextul intervenției solicitate. Psihologul practicant apelează la această competență în regim de supervizare, realizând intervenții/consiliere specifice/specifică în cazurile situațiilor problemă în parcurgerea programului de formare pentru obținerea categoriilor de permis A, B și școlarizări pentru funcții în siguranța circulației rutiere, feroviare, metrou. Cunoștințe: noțiuni de bază în consiliere/principii și proceduri de realizare a consilierii, predictorii ai conducerii periculoase, precum personalitate, atitudini, norme subiective, stilul de viață, elemente de psihologia riscului, mecanismele de

adaptare la situațiile stresante. Abilități: aplică strategii adecvate pentru reglarea comportamentului deficitar în conducere, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul intervenției.

2. Nivel II - Psiholog specialist

Psihologul specialist are toate competențele psihologului practicant, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică - demersul de cunoaștere, prin mijloace de investigare specifice, a configurației factorilor psihologici implicați în activitatea de conducere a vehiculelor și stabilirea profilului aptitudinal individual, în scopul identificării cazurilor care prezintă riscuri pentru propria persoană sau pentru ceilalți participanți la trafic. Include utilizarea instrumentelor de evaluare psihologică: observație/anamneză/interviu/teste, adecvate scopului pentru care se face evaluarea. Formularea unui diagnostic psihologic pe baza rezultatelor și formularea de avize/recomandări. Psihologul specialist apelează la această competență în regim autonom, realizând evaluări psihologice pentru: obținerea/redobândirea tuturor categoriilor de permis auto; școlarizare și periodic pentru toate funcțiile ce aparțin siguranței transporturilor, inclusiv transporturile speciale - transport de mărfuri periculoase, transport de mărfuri agabaritice, transport de valori -, feroviare, cu metroul, navale și reexaminări pentru toate cazurile cu aviz nefavorabil formulat de către un alt psiholog, practicant sau specialist, fără drept de reexaminare pentru cazurile cu aviz nefavorabil formulat de către un psiholog principal. Cunoștințe: legislația specifică în vigoare, principiile și procedurile de efectuare a evaluării psihologice în transporturi, criterii științifice ale instrumentelor de evaluare utilizate în transporturi, instrumentele/tehnice specifice evaluării în transporturi, ghidul de bune practici din domeniu. Abilități: selectarea instrumentelor adecvate obiectivelor evaluării, configurarea fișei de evaluare psihologică, colectarea și analiza riguroasă a informațiilor, ținând seama de factorii de influență relevanți, îmbunătățirea tehnicilor, metodelor și probelor utilizate - exemplificativ: grile de observație, ghid de anamneză/interviu, coroborarea și interpretarea datelor test/nontest obținute în urma evaluării, formularea diagnosticului psihologic și a eventualelor recomandări de intervenție, feedback oral și/sau scris, procedee de realizare a evidențelor/arhivare;

b) intervenție/consiliere specifică securității traficului - orientarea clientului spre un algoritm de intervenții orientate în sensul minimizării comportamentului periculos în trafic. Include planificarea intervențiilor - elaborarea unui plan pertinent pentru atingerea obiectivelor propuse prin serviciul solicitat: autocunoaștere în vederea minimizării dificultăților în parcurgerea programului de formare, a determinării modalităților de compensare a eventualelor aspecte deficitare din profilul aptitudinal, elemente de conduită preventivă/defensivă, instruire privind percepția și asumarea riscului, a controlului comportamental perceput și controlului emoțional, intervenții orientate spre schimbarea intențiilor comportamentale. Implică evaluarea serviciului propus - evaluarea serviciului în ceea ce privește utilitatea, satisfacția clientului, costurile, ținând seama de contextul intervenției solicitate. Psihologul specialist apelează la această competență în regim autonom, realizând intervenții/consiliere specifice în cazurile situațiilor problemă pentru categoriile de evaluări efectuate. Inițiază și desfășoară programe de intervenție educațională pentru siguranța traficului și realizează ședințe de consiliere privind siguranța traficului. Cunoștințe: noțiuni de bază în consiliere/principii și proceduri de realizare a consilierii, predictorii conducerii periculoase - personalitate, atitudini, norme subiective, stilul de viață -, elemente de psihologia riscului, mecanismele de adaptare la situațiile stresante. Abilități: desfășoară intervenții cu impact pentru cultura de securitate în trafic, organizează/participă în echipă la intervenții cu impact pentru cultura de securitate în trafic, aplică strategii adecvate pentru reglarea comportamentului deficitar/disfuncțional în conducere, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul intervenției.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal are toate competențele psihologului specialist, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică - demersul de cunoaștere, prin mijloace de investigare specifice, a configurației factorilor psihologici implicați în activitatea de conducere a vehiculelor și stabilirea profilului aptitudinal individual, în scopul identificării cazurilor care prezintă riscuri pentru propria persoană sau pentru ceilalți participanți la trafic. Implică utilizarea instrumentelor de evaluare psihologică: observație/anamneză/interviu/teste, adecvate scopului pentru care se face evaluarea. Implică formularea unui diagnostic psihologic pe baza rezultatelor și formularea de avize/recomandări. Psihologul principal apelează la această competență în regim autonom și realizează evaluări psihologice pentru: obținerea/redobândirea tuturor categoriilor de permis auto, școlarizare sau periodic pentru toate funcțiile ce aparțin siguranței circulației rutiere, inclusiv transporturile speciale - transport de mărfuri periculoase, transport de mărfuri agabaritice, transport de valori -, feroviare, cu metroul, navale, reexaminări pentru toate cazurile cu aviz nefavorabil formulat de către un alt psiholog, expertize psihologice pentru cazurile de inapt sau cele cu diverse restricții. Cunoștințe: legislația specifică în vigoare, principiile și procedurile de efectuare a evaluării psihologice în transporturi, criteriile științifice ale instrumentelor de evaluare utilizate în transporturi, instrumentele/tehnicile - agreate de CPR - specifice evaluării în transporturi, ghidul de bune practici din domeniu. Abilități: selectarea instrumentelor adecvate obiectivelor evaluării, configurarea fișei de evaluare psihologică, colectarea și analiza riguroasă a informațiilor, ținând seama de diferiți factori de influență relevanți pentru situație, performarea și îmbunătățirea tehnicilor, metodelor și probelor utilizate - exemplificativ: etalonare, grile de observație, ghid de anamneză/interviu, coroborarea și interpretarea datelor test/nontest obținute în urma evaluării, formularea diagnosticului psihologic și a eventualelor recomandări de intervenție, feedback oral și/sau scris, procedee de realizare a evidențelor/arhivare;

b) intervenție/consiliere specifică securității traficului - orientarea clientului spre un algoritm de intervenții orientate în sensul minimizării comportamentului periculos în trafic. Implică planificarea intervențiilor - elaborarea unui plan pertinent pentru atingerea obiectivelor propuse prin serviciul solicitat: autocunoaștere în vederea minimizării dificultăților în parcurgerea programului de formare, a determinării modalităților de compensare a eventualelor aspecte deficitare din profilul aptitudinal, elemente de conduită preventivă/defensivă, instruire privind percepția și asumarea riscului, a controlului comportamental perceput și controlului emoțional, intervenții orientate spre schimbarea intențiilor comportamentale. Implică evaluarea serviciului propus - evaluarea serviciului în ceea ce privește utilitatea, satisfacția, costurile, ținând seama de contextul intervenției solicitate. Psihologul principal apelează la această competență în regim autonom, realizând intervenții/consiliere specifice/specifică în cazul situațiilor problemă pentru categoriile de evaluări efectuate. Inițiază și desfășoară programe de intervenție educațională pentru siguranța traficului și realizează ședințe de consiliere privind siguranța traficului. Poate desfășura programe de reabilitare adaptate cazuisticii. Cunoștințe: noțiuni de bază în consiliere/principii și proceduri de realizare a consilierii, predictorii conducerii periculoase - personalitate, atitudini, norme subiective, stilul de viață -, elemente de psihologia riscului, mecanismele de adaptare la situațiile stresante. Abilități: organizează/participă în echipă la intervenții cu impact pentru cultura de securitate în trafic, aplică strategii adecvate pentru reglarea comportamentului deficitar în conducere, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul intervenției.

Art. 12. - Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea psihologie aplicată în servicii sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant în specialitatea psihologia aplicată în servicii are competențe de specialitate în ceea

ce privește:

a) evaluare psihologică, cum ar fi: sub supervizare, evaluarea organizațiilor la nivel de atitudini și comportamente organizaționale, climat organizațional, evaluarea factorilor psihosociali din mediul extern organizației - proiectează și realizează sondaje de opinie, studii de piață și analize de impact, acordarea feedbackului oral - oferă feedback oral conducerii organizației la finalizarea unui proiect, realizarea de rapoarte - redactează raport scris referitor la evaluarea psihologică la nivel organizațional, precum și la produsul testat și/sau implementat; cunoștințe: legislația specifică în vigoare, principiile și procedurile de efectuare a evaluării organizaționale, criteriile științifice în alegerea și utilizarea instrumentelor utilizate în organizații sau în afara lor, instrumentele/tehnicele aprobate de CPR, specifice evaluării în organizații, ghidul de bune practici din domeniu. Abilități: selectarea instrumentelor adecvate obiectivelor evaluării, analiza de nevoi, colectarea și analiza riguroasă a informațiilor, ținând seama de factorii de influență relevanți, coroborarea și interpretarea datelor test/nontest obținute în urma evaluării, formularea unui diagnostic și a eventualelor recomandări de intervenție specifică, feedback oral și/sau scris, procedee de realizare a evidențelor/arhivare;

b) intervenție indirectă la nivel organizațional - sub supervizare, consiliază, instruește și susține angajații, managerii sau membrii sindicatului în aspecte legate de politici organizaționale, schimbare organizațională; consiliere vocațională. Cunoștințe: noțiuni de bază în consiliere, principii și proceduri de realizare a consilierii și a instruirii, politici organizaționale, elemente de schimbare organizațională, mecanismele de adaptare la schimbările în carieră, cunoașterea pieței muncii și a tendințelor actuale. Abilități: aplică strategii adecvate pentru reglarea comportamentului deficitar în organizații, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul schimbării organizaționale, abilități de consiliere vocațională;

c) lucrul pe proiect/produs: sub supervizare, stabilirea scopurilor - formulează obiective și scopuri realiste, măsurabile și verificabile pentru activitățile prestate - propunere preliminară, ofertă, analiza cerințelor unui produs specific nivelului organizațional - definește produsul în termeni de obiective și rezultate - exemplificativ: descrie cerințele la care trebuie să răspundă un sistem de monitorizare a factorilor de risc psihosocial la nivel de climat organizațional, designul și testarea de produs la nivel organizațional - concepe și/sau adaptează metode pentru evaluarea și analiza percepțiilor angajaților, a atitudinilor și comportamentelor relaționate cu structura, cultura și managementul și le evaluează validitatea - exemplificativ: dezvoltarea unui chestionar de evaluare a percepțiilor angajaților și verificarea validității sale. Cunoștințe: noțiuni de bază în ofertarea serviciilor de diagnoză organizațională, principii și proceduri de realizare a analizei de nevoi specifice organizațiilor, elemente de construire a unui chestionar specific unei problematice organizaționale. Abilități: design de produs cu impact pentru organizații, organizează, participă în echipa de analiză de nevoi, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul diagnozei.

2. Nivel II - psiholog specialist

Psihologul specialist are toate competențele psihologului practicant, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică și cultură organizațională - evaluarea factorilor psihosociali din mediul extern organizației; acordarea feedbackului oral; realizarea de rapoarte. Cunoștințe: legislația specifică în vigoare, principiile și procedurile de efectuare a evaluării organizaționale, criteriile științifice în alegerea și utilizarea instrumentelor utilizate în organizații sau în afara lor, instrumentele/tehnicele, aprobate de CPR, specifice evaluării în organizații, ghidul de bune practici din domeniu. Abilități: selectarea instrumentelor adecvate obiectivelor evaluării, analiza de nevoi, colectarea și analiza riguroasă a informațiilor, ținând seama de factorii de influență relevanți, coroborarea și interpretarea datelor test/nontest obținute în urma evaluării, formularea unui diagnostic și a eventualelor recomandări de intervenție specifică, feedback oral și/sau

scris, procedee de realizare a evidențelor/arhivare;

b) intervenția indirectă la nivel organizațional; în plus - intervenție psihologică organizațională: planificarea și realizarea intervenției directe la nivel organizațional - ce sprijină schimbarea organizațională, coaching pentru dezvoltarea profesională; intervenții în psihologia reclamei; intervenții în psihologia sportului. Cunoștințe: noțiuni de bază în schimbarea organizațională, principii și proceduri de realizare a intervenției specifice organizaționale, elemente de consiliere pe problematici specifice schimbării și dezvoltării organizaționale, cunoștințe de consiliere vocațională, cunoașterea pieței muncii și a tendințelor actuale, elemente de psihologia reclamei și a consumatorilor, psihologia sportului, strategii de coaching. Abilități: design de intervenție cu impact pentru organizații; organizează, participă în echipă la intervenții cu impact pentru procesele vizate în organizații, aplică strategii adecvate pentru consilierea în organizații, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul schimbării organizaționale și a activităților derivate;

c) lucrul pe proiect/produs: stabilirea scopurilor, analiza cerințelor unui produs specific nivelului organizațional sau mediului extern - reclamă, consumatori, designul și testarea de produs la nivel organizațional, de piață sau competițional. Cunoștințe: noțiuni de bază în ofertarea serviciilor de diagnoză organizațională, principii și proceduri de realizare a analizei de nevoi specifice organizațiilor, elemente de construire a unui chestionar specific unei problematici organizaționale. Abilități: design de produs cu impact pentru organizații, organizează, participă în echipa de analiză de nevoi, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul diagnozei.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal are toate competențele psihologului specialist, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică: în plus, planificarea și implementarea evaluării sistemelor la nivel organizațional - exemplificativ: realizează un studiu privind eficiența proiectului de schimbare culturală. Deține capacitatea de a evalua sisteme, procese, proceduri, politici - cum ar fi sistemul de selecție dintr-o organizație. Cunoștințe: legislația specifică în vigoare, principiile și procedurile de efectuare a evaluării organizaționale, criterii științifice în alegerea și utilizarea instrumentelor utilizate în organizații sau în afara lor, instrumentele/tehnicile agreate de CPR, specifice evaluării în organizații, evaluarea sistemelor, procedurilor, politicilor organizaționale, ghiduri de bune practici din domeniu. Abilități: selectarea instrumentelor adecvate obiectivelor evaluării, analiza de nevoi, colectarea și analiza riguroasă a informațiilor, ținând seama de factorii de influență relevanți, coroborarea și interpretarea datelor test/nontest obținute în urma evaluării, formularea unui diagnostic și a eventualelor recomandări de intervenție specifică, feedback oral și/sau scris, procedee de realizare a evidențelor/arhivare;

b) intervenție psihologică organizațională directă și indirectă: în plus, coaching pentru dezvoltarea antreprenorială/business și personală. Cunoștințe: noțiuni de bază în schimbarea organizațională, principii și proceduri de realizare a intervenției specifice organizaționale, elemente de consiliere pe problematici specifice schimbării și dezvoltării organizaționale, cunoștințe de consiliere vocațională, cunoașterea pieței muncii și a tendințelor actuale, elemente de psihologia reclamei și a consumatorilor, psihologia sportului, strategii de coaching. Abilități: design de intervenție cu impact pentru organizații, organizează, participă în echipă la intervenții cu impact pentru nivelele vizate în organizații, aplică strategii adecvate pentru consilierea în organizații, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul schimbării organizaționale, a proiectelor și activităților derivate;

c) lucrul pe proiect/produs: în plus, implementarea și evaluarea unui produs specific la nivel organizațional - exemplificativ: implementează un sistem de autogestionare a echipelor. Cunoștințe: noțiuni de bază în ofertarea serviciilor de diagnoză organizațională, principii și proceduri de realizare a analizei de nevoi

specifice organizațiilor, elemente de construire a unui chestionar specific unei problematici organizaționale, testare de produs, analiză de impact, evaluare eficiență produs, proces. Abilități: design de produs cu impact pentru organizații, organizează, participă în echipa de analiză de nevoi, colaborează cu colegi și alți profesioniști în contextul intervențiilor, al proiectelor și activităților derivate.

Art. 13. - Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant în specialitatea psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională are următoarele competențe profesionale de specialitate:

a) evaluare psihologică: evaluarea și psihodiagnoza dezvoltării cognitive, afectiv-motivaționale, psihosociale și a personalității copiilor, adolescenților, adulților și vârstnicilor aflați într-un context educativ de învățare-dezvoltare, evaluarea și psihodiagnoza elevilor cu nevoi educaționale speciale, evaluarea profilului cognitiv, afectiv, psihosocial și de personalitate al membrilor familiilor elevilor. Cunoștințe: psihologie generală, psihologia vârstelor, psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională, psihopatologie, psihologie clinică, evaluare și testare psihologică în domeniul psihologiei educaționale, psihometrie, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, utilizarea testelor psihologice, aplicarea principiilor și standardelor etice în evaluarea psihologică, ascultare activă, abilități de intervievare, manifestarea unei atitudini empaticе, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști;

b) intervenție psihologică educațională: consiliere psihoeducațională, vocațională și psihologică în vederea optimizării sau eficientizării învățării, consiliere psihoeducațională și psihologică în vederea promovării atitudinilor și conduitelor sanogene, consiliere psihoeducațională și psihologică pentru dezvoltarea personală, depășirea situațiilor de criză, conflict și risc. Cunoștințe: psihologie generală, psihologie educațională, psihologie clinică, psihopatologie și psihiatrie, evaluare educațională, consiliere școlară, instrumente de evaluare psihologică, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, utilizarea instrumentelor de evaluare psihologică, aplicarea principiilor și standardelor etice în evaluarea psihologică, abilitatea de ascultare activă, abilități de realizare a unui interviu developmental, manifestarea unei atitudini empaticе, lucrul în echipe multidisciplinare.

2. Nivel II - psiholog specialist

Psihologul specialist are toate competențele psihologului practicant, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică: identificarea factorilor psihologici implicați în contextele de învățare la nivelul clasei de elevi, participare la dezvoltarea și validarea instrumentelor de evaluare psihologică din domeniul psihologiei educaționale, consilierii școlare și vocaționale;

b) intervenție psihologică educațională: consilierea vocațională vizând identificarea și stimularea abilităților, valorilor și intereselor profesionale, optimizarea deciziilor privind cariera și integrarea pe piața muncii, identificarea, consilierea și orientarea copiilor și tinerilor supradotați capabili de performanță înaltă către programe adecvate nevoilor lor specifice, în colaborare cu alți specialiști;

c) consultanță de specialitate: consultanța oferită cadrelor didactice, părinților, personalului administrativ, liderilor comunitari. Cunoștințe: psihologie educațională, psihologie clinică, psihopatologie și psihiatrie, evaluare educațională, consiliere școlară, instrumente de evaluare psihologică, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, ascultare activă, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști, capacitatea de a lua decizii informate în procesul de evaluare, utilizarea tehnicilor de consiliere școlară și vocațională, aplicarea unei paradigme științifice în consilierea educațională.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal are toate competențele psihologului specialist, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică: organizarea de studii/activități/programe cu relevanță în reducerea/remiterea abandonului școlar, reintegrare în școală, creșterea nivelului de aderență la contextele educaționale, elaborarea de metode și instrumente de evaluare psihologică, evaluarea impactului unor evenimente traumatizante majore la nivelul contextelor de școlarizare, dezvoltarea și validarea instrumentelor de evaluare psihologică educațională, orice altă activitate de evaluare psihologică din domeniul educațional care nu a fost cuprinsă în competențele celorlalte trepte de specializare;

b) intervenție psihologică educațională: elaborarea de metode și instrumente de lucru sau intervenție în domeniul psihologiei educaționale, consilierii școlare și vocaționale, dezvoltarea și validarea metodelor de asistență psihologică educațională, dezvoltarea și implementarea de proiecte în consiliere psihologică educațională/individual și de grup;

c) consultanță de specialitate: consultanța oferită instituțiilor naționale cu profil educațional, celor specializate în orientarea carierei, precum și companiilor interesate de programe cu caracter educațional.

Art. 14. - Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea psihopedagogie specială sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant în specialitatea psihopedagogie specială are următoarele competențe profesionale de specialitate:

a) evaluare psihologică: evaluarea și psihodiagnoza tipului și severității disfuncției persoanelor cu deficiențe/handicap, precum și a comportamentelor adaptative, evaluarea psihopedagogică și psihodiagnoza dezvoltării cognitive, afectiv- motivaționale și psihosociale, precum și a personalității persoanelor cu dizabilități sau CES, evaluarea profilului cognitiv, afectiv, psihosocial și de personalitate al membrilor familiilor persoanelor cu dizabilități. Cunoștințe: psihologie generală, psihologia vârstelor, psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională, psihopatologie, psihologie clinică, evaluare și testare psihologică în domeniul psihologiei educaționale, psihometrie, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, utilizarea testelor psihologice, aplicarea principiilor și standardelor etice în evaluarea psihologică, ascultare activă, abilități de intervievare, manifestarea unei atitudini empaticе, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști;

b) intervenție psihoeucațională: consilierea psihologică, psihoeucațională și psihopedagogică în vederea optimizării procesului învățării, promovării atitudinilor și conduitelor prosociale, precum și a celor de viață sănătoasă, stimulării motivației vizând dezvoltarea personală, depășirii cu succes a situațiilor de criză, conflict și risc în cazul persoanelor cu dizabilități, intervenția psihologică și psihopedagogică în scopul optimizării autocunoașterii și dezvoltării personale, prevenției și remiterii dificultăților cognitive, afective și comportamentale de intensitate subclinică la persoanele cu dizabilități, furnizarea terapilor specifice pentru persoanele cu dizabilități, intervenția logopedică preventivă și curativă în tulburările de limbaj și comunicare. Cunoștințe: fundamentele psihopedagogiei speciale, psihologia dezvoltării în contextul dizabilității, psihologie educațională, psihopatologie și psihiatrie, evaluare psihopedagogică, logopedie, instrumente de evaluare psihologică și psihopedagogică, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, utilizarea instrumentelor de evaluare psihologică și psihopedagogică, aplicarea principiilor și standardelor etice în evaluarea psihopedagogică, abilitatea de ascultare activă, abilități de realizare a unui interviu developmental, manifestarea unei atitudini empaticе, lucrul în echipe multidisciplinare.

2. Nivel II - psiholog specialist

Psihologul specialist are toate competențele psihologului practicant, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică: identificarea factorilor psihologici implicați în contextele de învățare la nivelul clasei de elevi, în contextele de învățare inclusivă și învățământul special, participarea la dezvoltarea și validarea instrumentelor de evaluare psihologică din domeniul psihologiei educaționale, consilierii școlare și vocaționale, în contextele de învățare inclusivă și învățământul special;

b) intervenție psihoeducațională: identificarea, consilierea și orientarea copiilor și tinerilor supradotați capabili de performanță înaltă către programe adecvate nevoilor lor specifice, în colaborare cu alți specialiști, asistența, consilierea și intervenția psihoeducațională și psihopedagogică în beneficiul persoanelor cu dizabilități la domiciliu, în instituții, organizații și comunitate;

c) consultanță de specialitate: consultanța de specialitate oferită familiei, cadrelor didactice, altor specialiști, personalului administrativ, liderilor comunitari cu referire la problemele specifice persoanelor cu dizabilități. Cunoștințe: profile atipice de dezvoltare, psihologie clinică, psihopatologie și psihiatrie, metode și tehnici de evaluare a elevilor cu cerințe educaționale speciale, tehnici speciale de terapia limbajului, consiliere școlară, instrumente de evaluare psihologică, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana asistată, ascultare activă, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști, capacitatea de a lua decizii informate în procesul de evaluare psihopedagogică, utilizarea tehnicilor de consiliere școlară și vocațională, aplicarea unei paradigme științifice în intervențiile psihopedagogice și consilierea persoanelor cu dizabilități și a familiilor acestora.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal are toate competențele psihologului specialist, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică: organizarea de studii/activități/programe cu relevanță în reducerea/remiterea abandonului școlar, reintegrare în școală, creșterea nivelului de aderență la contextele educaționale, elaborarea de metode și instrumente de evaluare psihologică, evaluarea impactului unor evenimente traumatizante majore la nivelul contextelor de școlarizare, dezvoltarea și validarea instrumentelor de evaluare psihologică educațională, orice altă activitate de evaluare psihologică din domeniul educațional care nu a fost cuprinsă în competențele celorlalte trepte de specializare - toate cu referire la persoanele cu CES;

b) intervenție psihoeducațională: elaborarea de metode și instrumente de lucru sau intervenție pentru persoanele cu CES, în domeniul psihologiei educaționale, consilierii școlare și vocaționale, dezvoltarea și validarea metodelor de asistență psihologică educațională, dezvoltarea și implementarea de proiecte în consiliere psihologică educațională/individual și de grup - pentru persoanele cu CES;

c) consultanță de specialitate: consultanța de specialitate oferită familiei, cadrelor didactice, altor specialiști, personalului administrativ, liderilor comunitari cu referire la problemele specifice persoanelor cu dizabilități.

Art. 15. - Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea psihologie aplicată în domeniul securității naționale sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant în specialitatea psihologie aplicată în domeniul securității naționale are următoarele competențe profesionale de specialitate:

a) evaluare psihologică: Evaluarea psihologică în vederea selecției pentru angajare/admitere în instituțiile de învățământ din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale; evaluarea psihologică în

vederea supravegherii sănătății personalului din instituțiile din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale; evaluarea psihologică pentru deținerea și utilizarea armelor și munițiilor supuse autorizării; evaluarea psihologică pentru a desfășura operațiuni cu materiale și substanțe explozive; evaluarea psihologică a persoanelor arestate preventiv, a celor care execută o pedeapsă privativă de libertate, precum și a altor categorii de persoane aflate în competența instituțiilor din domeniul apărării, ordinii și siguranței naționale, conform reglementărilor legislative în vigoare; evaluarea contextului muncii în instituțiile din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale în funcție de caracteristicile mediului organizațional; diagnoza climatului organizațional în scopul optimizării funcționării instituțiilor din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale. Cunoștințe: psihologia muncii și organizațională, psihologie clinică, psihologie militară, psihologia sănătății, psihopatologie și psihiatrie, evaluare psihologică, instrumente, tehnici și metode de evaluare psihologică, metode de evaluare a grupurilor, organizației, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, ascultare activă; abilități de interviewer; manifestarea unei atitudini empatică; utilizarea instrumentelor, tehnicilor și metodelor de evaluare individuală a personalității, aptitudinilor, competenței sau motivației etc.; utilizarea de metode și tehnici de evaluare a grupurilor, organizației, diagnoza climatului organizațional; aplicarea principiilor și standardelor etice în evaluarea psihologică; oferirea de feedback clar și relevant, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști;

b) intervenție psihologică de specialitate: asistența psihologică a personalului instituțiilor din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale, prin programe și măsuri specifice, menite să asigure condițiile privind adaptarea la mediul de muncă specific, creșterea performanțelor profesionale, identificarea timpurie a semnelor/simptomelor tulburărilor psihice și remisiunea stărilor disfuncționale, precum și menținerea sănătății psihice a asistaților; asistența psihologică a persoanelor arestate preventiv, a celor care execută o pedeapsă privativă de libertate, precum și a altor categorii de persoane aflate în competența instituțiilor din domeniul apărării, ordinii și siguranței naționale, conform reglementărilor în vigoare; consiliere psihologică în specialitate; activități specifice psihologiei operaționale în vederea asigurării psihologice a operațiilor militare, misiunilor, intervențiilor și acțiunilor operative. Cunoștințe: psihologia muncii și organizațională, psihologie clinică, psihologie militară, psihoterapie, psihopatologie și psihiatrie, consiliere psihologică, psihologia dezvoltării, psihologia sănătății, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, ascultare activă; elaborarea și desfășurarea de programe de profilaxie psihologică; utilizarea tehnicilor și metodelor specifice activității de asistență psihologică, utilizarea tehnicilor de intervenție privind adaptarea la solicitările muncii, tehnicilor de reducere a stresului ocupațional, tehnicilor de bază privind adaptarea la stres; utilizarea de metode și tehnici privind pregătirea psihică specifică pe tipuri de misiuni; utilizarea tehnicilor de psihoterapie și consiliere psihologică; oferirea de feedback clar și relevant.

2. Nivel II - psiholog specialist

Psihologul specialist are toate competențele psihologului practicant, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică: evaluarea psihologică în vederea promovării în carieră a personalului din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale; analiza psihologică a activității profesionale în cadrul instituțiilor din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale; diagnoza culturii organizaționale în instituțiile din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale. Cunoștințe: psihologia muncii și organizațională, psihologie organizațional-managerială, psihologie clinică, psihologie militară, psihologia sănătății, psihopatologie și psihiatrie, evaluare psihologică, instrumente, tehnici și metode de evaluare psihologică, metode de analiză psihologică a activității profesionale, etica profesiei de

psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, ascultare activă; abilități de intervievator; manifestarea unei atitudini empatică; utilizarea instrumentelor, tehnicilor și metodelor de evaluare individuală a personalității, aptitudinilor, competenței sau motivației, stilului de conducere etc.; selectarea și aplicarea de tehnici și metode de diagnoză a climatului organizațional și a culturii organizaționale; utilizarea de tehnici și metode de analiză psihologică a activității profesionale; aplicarea principiilor și standardelor etice în evaluarea psihologică; oferirea de feedback clar și relevant; lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști;

b) intervenție psihologică de specialitate: intervenție organizațională în scopul optimizării funcționării instituțiilor din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale; intervenție psihologică în incidente critice. Cunoștințe: psihologia muncii și organizațională, psihologie clinică, psihologie militară, consiliere psihologică în specialitate, consiliere psihologică, psihoterapie, psihopatologie și psihiatrie, psihologia dezvoltării, psihologia sănătății, prim ajutor psihologic, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, ascultare activă; elaborarea și desfășurarea de programe de profilaxie psihologică; utilizarea tehnicilor și metodelor specifice activității de asistență psihologică, utilizarea tehnicilor de intervenție pentru adaptarea la solicitările postului, a tehnicilor de reducere a stresului ocupațional, tehnicilor de bază privind adaptarea la stres; utilizarea metodelor și tehnicilor privind pregătirea psihică specifică pe tipuri de misiuni; utilizarea tehnicilor de psihoterapie și consiliere psihologică; utilizarea tehnicilor de intervenție la nivel de organizație; utilizarea tehnicilor de intervenție în situațiile producerii unor evenimente cu potențial traumatic, managementul stresului în incidente critice; oferirea de feedback clar și relevant, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal are toate competențele psihologului specialist, la care se adaugă următoarele competențe:

a) evaluare psihologică: evaluarea psihologică tip expertiză în specialitate. Cunoștințe: psihologia muncii și organizațională, psihologie organizațional-managerială, psihologie clinică, psihologie militară, psihologia sănătății, psihopatologie și psihiatrie, evaluare psihologică, instrumente, tehnici și metode de evaluare psihologică, metode de analiză psihologică a muncii, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, ascultare activă; abilități de intervievator; manifestarea unei atitudini empatică; utilizarea instrumentelor, tehnicilor și metodelor de evaluare individuală a personalității, aptitudinilor, competenței sau motivației, stilului de conducere, tip expertiză în specialitate; selectarea și aplicarea de tehnici și metode de diagnoză organizațională; utilizarea de tehnici și metode de analiză psihologică a activității profesionale; aplicarea principiilor și standardelor etice în evaluarea psihologică; oferirea de feedback clar și relevant; lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști;

b) intervenție psihologică de specialitate: negociere în situații de criză. Cunoștințe: psihologia muncii și organizațională, psihologie organizațional-managerială, psihologie clinică, psihologie militară, psihoterapie, consiliere psihologică, psihopatologie și psihiatrie, psihologia dezvoltării, psihologia sănătății, managementul stresului în incidente critice, negocierea în situații de criză, etica profesiei de psiholog. Abilități: stabilirea comunicării cu persoana evaluată, ascultare activă; elaborarea și desfășurarea de programe de profilaxie psihologică; utilizarea tehnicilor și metodelor specifice activității de asistență psihologică, utilizarea tehnicilor de intervenție specifice adaptării la solicitările postului, a tehnicilor de reducere a stresului ocupațional, tehnicilor de bază privind adaptarea la stres, tehnicilor de negociere în situații de criză; utilizarea metodelor și tehnicilor privind pregătirea psihică specifică pe tipuri de misiuni; utilizarea tehnicilor de psihoterapie și consiliere psihologică; utilizarea tehnicilor de intervenție la nivel de organizație; utilizarea tehnicilor de intervenție în situațiile producerii unor evenimente cu potențial

traumatic, managementul stresului în incidente critice; oferirea de feedback clar și relevant, lucrul în echipe multidisciplinare, alături de alți specialiști.

Art. 16. - Competențele profesionale de specialitate pentru specialitatea psihologie judiciară - evaluarea comportamentului simulat prin tehnica poligraf sunt structurate pe trei niveluri:

1. Nivel I - psiholog practicant

Psihologul practicant în specialitatea psihologie judiciară - evaluarea comportamentului simulat prin tehnica poligraf are următoarele competențe profesionale de specialitate:

- evaluare psihologică și psihofiziologică: evaluarea sincerității unor persoane bănuite de implicarea în activități infracționale sau în orice alte activități antisociale; verificarea sincerității depoziției persoanelor implicate în procesul judiciar sau în orice alte litigii comerciale, civile, care implică intervenția justiției, mediere sau orice altă formă de înțelegere legală; verificarea sincerității unor persoane implicate în anchetele interne ale instituțiilor de apărare, ordine publică sau siguranță națională sau în alte anchete administrative ale oricăror instituții sau societăți cu caracter public sau privat; evaluarea sincerității persoanelor în cadrul selecției de personal organizată în instituțiile de apărare națională, ordine publică sau siguranță națională sau în interiorul oricăror altor instituții publice sau private. Cunoștințe: legislație, proceduri, baterii de chestionare utilizate pentru examinări punctuale sau de screening, identificarea vulnerabilităților la selecția de personal. Abilități: relaționare cu beneficiarul, construirea adecvată a întrebărilor specifice examinării poligraf, abordare neutră și obiectivă a subiectului, analiza și interpretarea diagramelor, derularea interviului posttest, utilizarea adecvată a datelor obținute în interviul posttest, consilierea beneficiarului, elaborarea documentelor rezultate în urma examinării poligraf, utilizarea bateriilor de chestionare generale pentru identificarea vulnerabilităților la selecția de personal.

2. Nivel II - psiholog specialist.

Psihologul specialist în specialitatea psihologie judiciară evaluarea comportamentului simulat prin tehnica poligraf are toate competențele psihologului practicant, la care se adaugă evaluarea psihologică și psihofiziologică: verificarea loialității și/sau a integrității persoanelor față de obiectivele organizației de apărare națională, ordine publică sau siguranță națională sau față de orice alte tipuri de instituții, societăți cu caracter public sau privat în care își desfășoară activitatea persoanele examinate și realizarea unei noi examinări în condițiile în care se dispune o reexaminare sau un raport de expertiză pentru o instanță de fond.

Cunoștințe: identificarea vulnerabilităților în cadrul examinărilor de integritate, modul de derulare a unei examinări de integritate, modul de derulare a unei noi examinări poligraf în cazul unei reexaminări, cunoștințe de drept necesare întocmirii unei expertize. Abilități: pregătirea și desfășurarea unor noi examinări în condițiile unei reexaminări, construirea bateriilor de chestionare pentru identificarea vulnerabilităților în examinările de integritate, întocmirea unui raport de expertiză.

3. Nivel III - psiholog principal

Psihologul principal în specialitatea psihologie judiciară - evaluarea comportamentului simulat prin tehnica poligraf are toate competențele psihologului specialist, la care se adaugă evaluarea psihologică și psihofiziologică: realizarea unei noi expertize sau a expertizei pentru instanțele de fond, apel și recurs, analiza și evaluarea activității poligraf, evaluarea traumei persoanelor implicate în procesul judiciar (victime, aparținători) sau în orice alte forme de activitate în care există indicii semnificative ale existenței unui proces traumatic și evaluarea traumei prin intermediul tehnicii poligraf însoțește evaluarea clinică. Cunoștințe: conținutul noii expertize, structura activităților de analiză și evaluare a unei examinări poligraf, psihotraumatologia și fiziologia traumei, elaborarea bateriilor de teste în cadrul examinării persoanelor despre care se presupune ca au suferit un proces traumatic. Abilități: de pregătire și desfășurarea a unei

noi expertize, de interpretare a activității poligraf, de pregătire și derulare a unei examinări de evaluare a traumei prin intermediul tehnicii poligraf, stabilirea itemilor specifici.

Art. 17. - Expertizele psihologice pot fi realizate de către psihologii specialiști și principali în specialitatea deținută.